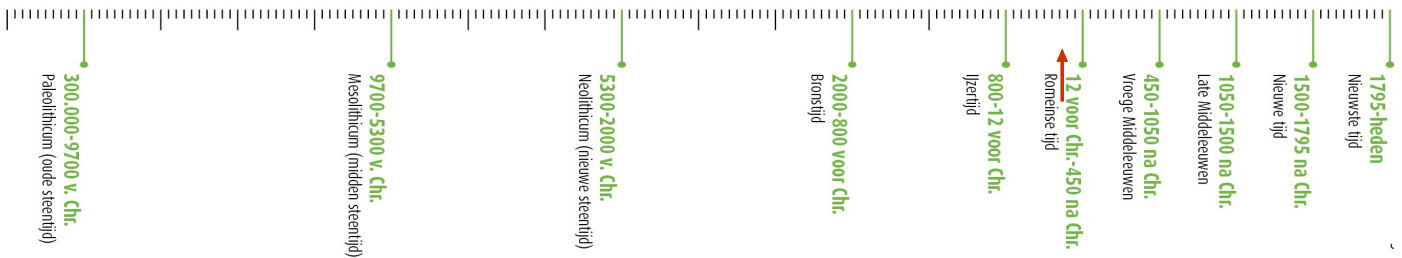

Graven in het groen

Laat-Romeinse boeren naast station Driebergen-Zeist

Nr. 19

Van 2017 tot 2020 wordt gebouwd aan een splinternieuw station Driebergen-Zeist. De hele omgeving gaat op de schop waarbij het streven naar bereikbaarheid, veiligheid en duurzaamheid belangrijke drijfveren zijn. Te midden van de indrukwekkende bouwwerkzaamheden kregen archeologen de kans om de bodem te onderzoeken en te speuren naar sporen uit een ver verleden. En met succes!

Een houten boerderij uit een ver verleden

In het lichtgele zand in de ondergrond, vonden archeologen de resten van houten palen die hier meer dan 1600 jaar geleden in de bodem zijn gezet. De palen hebben de tand des tijds niet doorstaan, maar hebben wel een afdruk in het zand achtergelaten.

De palen zijn bij de bouw van een houten boerderij in de grond ingegraven. Samen vormden ze de dragende wanden van een boerderij met waarschijnlijk een rieten kap. Hier woonde een boerengezin, onder één dak met hun vee. Het oostelijk deel van de boerderij lijkt als stal voor het vee te zijn ingedeeld. Het gezin woonde waarschijnlijk aan de westelijke kant van de boerderij.

Op het boerenerf stonden verder een houten boerenschuur en een zogenaamde spieker, een schuurtje met een verhoogd vloerniveau om ongedierte weg te houden bij de oogst die erin werd opgeslagen.

Zo kan de laat-Romeinse boerderij van de Stationsweg er ongeveer hebben uitgezien. Foto: www.geschiedenisdc.nl

Zo troffen archeologen het houten fundament van de laat-Romeinse boerderij aan. Het hout is vergaan en heeft slechts een verkleuring in het zand achtergelaten. Foto: A. Luksen-Ijtsma

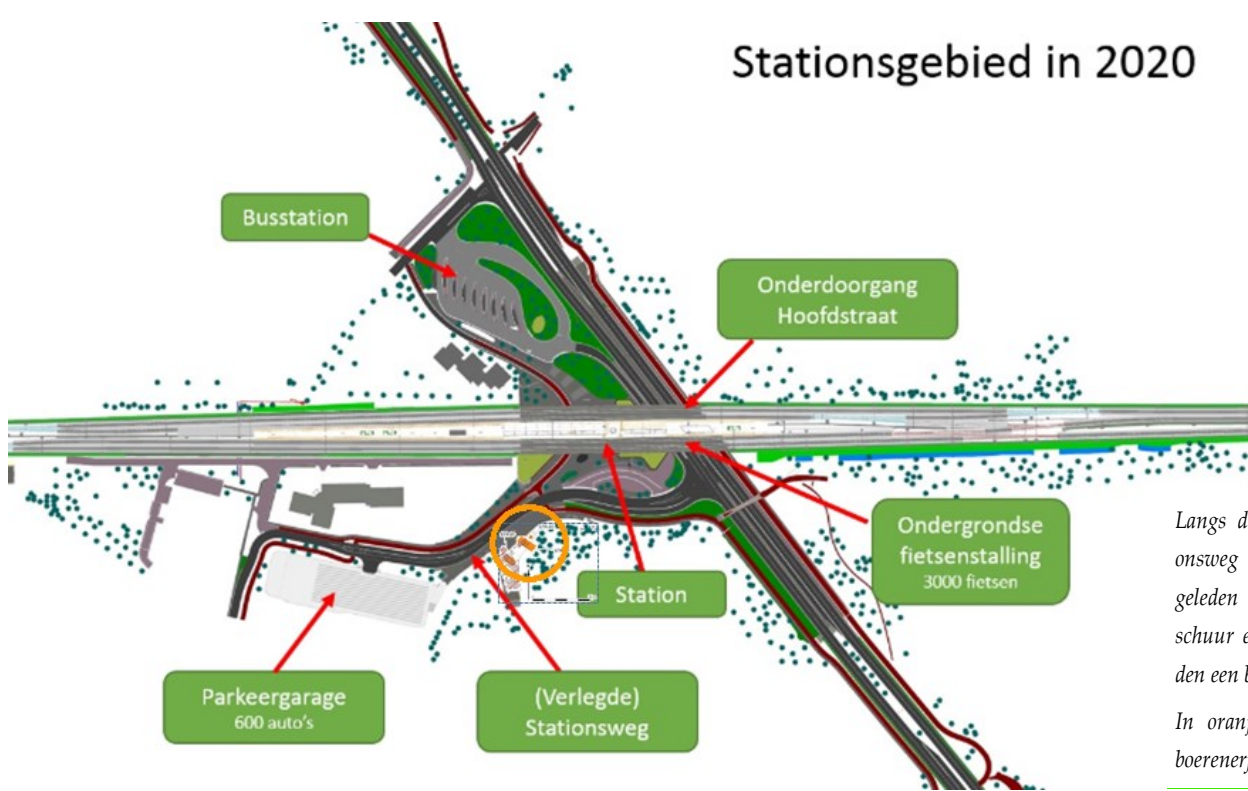

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Stationsgebied in 2020

Langs de nieuwe (verlegde) Stationsweg stonden ruim 1600 jaar geleden een boerderij, een boerenschuur en een spieker. Hier woonden een boerengezin met hun vee.

In oranje staat de plek van het boerenerf weergegeven.

Aardewerk uit Duitsland

In de paalkuilen van de boerderij zijn verschillende scherven van aardewerk gevonden. De meeste scherven zijn afkomstig van aardewerken potten die waarschijnlijk op dit erf zelf met de hand zijn gemaakt.

Eén scherf ziet er echter heel anders uit. Op basis van de kleur en de vorm van de scherf en ook de gebruikte klei weten archeologen dat deze afkomstig is van een pot die is gemaakt in Urmitz (Duitsland) tussen 190 en 260 na Chr.

Verkoolde graankorrels

In de boerderij zijn ook verbrande graankorrels van gerst gevonden. Waarschijnlijk heeft de boer dit verbouwd op zijn akkers en opgeslagen in zijn spieker. Op het erf kunnen de korrels zijn verwerkt tot brood, pap of bier. Hierbij zijn ze mogelijk in het haardvuur gevallen en verbrand.

De verkoolde graankorrels van de Stationsweg zijn opgestuurd naar een laboratorium voor koolstofdatering. De korrels bleken te dateren tussen 255 en 412 na Chr.

Hoe oud is dit boerenerf?

De datering van de graankorrels in combinatie met de aardewerkscherven maakt aannemelijk dat deze boerderij tussen 250 en 400 bewoond is geweest. Het is heel bijzonder dat we hier een erf uit deze periode hebben gevonden. Dit is een turbulente periode waarin het Romeins rijk uiteenvalt en grote groepen mensen rondtrekken. We weten nog heel weinig over deze tijd. Maar we weten wel dat 1600 jaar geleden een boerenfamilie hier thuis was.

Deze scherf is gevonden langs de Stationsweg en is tussen 190 en 260 na Chr. in Urmitz gemaakt. Foto: A. Luksen-IJtsma.

Koolstofdatering, hoe werkt dat?

In de atmosfeer rond de aarde bevindt zich een instabiele radioactieve koolstofvorm, door chemici C^{14} genoemd. Alle levende organismen (planten, dieren en mensen) nemen deze koolstof op, bijvoorbeeld door het eten van planten. Wanneer het organisme overlijdt, stopt de inname van deze radioactieve stof.

Dan begint een chemisch proces van radioactief verval. Hierbij verliest het koolstofdeeltje zijn radioactiviteit. Dit verval is aan tijd gebonden. Door de mate van radioactiviteit in een overleden organisme te meten, kan bepaald worden wanneer deze ongeveer is overleden. Deze techniek is alleen geschikt voor datering van zeer oude organismen.

COLOFON

Dit is een uitgave van de gemeente Utrechtse Heuvelrug

Tekst: Annemarie Luksen-IJtsma

Voor meer informatie: www.heuvelrug.nl

of email: archeologie@heuvelrug.nl

Kijk ook eens op www.heuvelrugopdekaart.nl

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG